

เมธาวดี ไชยสมบูรณ์: การศึกษาพฤติกรรมการเดินทางของผู้สูงอายุด้วยระบบขนส่ง
สาธารณะในประเทศไทย (THE STUDY OF TRAVEL BEHAVIOR OF ELDERLY PEOPLE
USING PUBLIC TRANSPORTATION IN THAILAND)

อาจารย์ที่ปรึกษา: ศาสตราจารย์ ดร.วัฒนวงศ์ รัตนวราห, 135 หน้า.

คำสำคัญ: พฤติกรรมการเดินทางของผู้สูงอายุ/ระบบขนส่งสาธารณะ/ความตั้งใจใช้บริการ/คุณภาพ
การให้บริการขนส่ง/ความพึงพอใจของผู้โดยสาร/ความปลอดภัยในการเดินทาง/การเลือกรูปแบบการ
เดินทาง/สังคมผู้สูงอายุ

การศึกษาที่ 1: งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อ ความตั้งใจใช้ระบบขนส่ง
สาธารณะ ในกลุ่มผู้สูงอายุไทย (อายุ 60 ปีขึ้นไป) โดยใช้การวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (SEM) ซึ่ง
ประยุกต์ใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (TPB) ร่วมกับการออกแบบทัศนภาพบริการ (SERVQUAL)
ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ความพึงพอใจของผู้โดยสาร เป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลอย่างแข็งแกร่งและมี
นัยสำคัญต่อความตั้งใจใช้บริการระบบขนส่งสาธารณะ โดยพบว่าทัศนคติที่ดีต่อคุณภาพบริการส่งผล
กระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านตัวแปรความพึงพอใจไปยังเจตนาของผู้สูงอายุ ในทางกลับกัน
ความเคยชินในการใช้รถยนต์ส่วนบุคคล เป็นอิทธิพลเชิงลบที่ขัดขวางความตั้งใจในการเปลี่ยนมาใช้
บริการขนส่งสาธารณะ

การศึกษาที่ 2: การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ ความคาดหวังและความพึงพอใจ
ของผู้ใช้บริการระบบขนส่งสาธารณะในประเทศไทย โดยดำเนินการเปรียบเทียบระหว่าง กลุ่ม
ผู้สูงอายุ และ กลุ่มผู้ใหญ่ทั่วไปจากเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 5 ภูมิภาคหลักของประเทศ (ภาคเหนือ,
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, ภาคกลาง, ภาคใต้, และเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล) ภูมิภาคละ
450 ตัวอย่าง และใช้วิธีการวิเคราะห์ 3 รูปแบบ ได้แก่ การวิเคราะห์ความสำคัญ-ประสิทธิภาพแบบ
ดั้งเดิม (IPA), การวิเคราะห์ช่องว่าง (Gap Analysis), และการวิเคราะห์แบบบูรณาการผลลัพธ์จาก
การวิเคราะห์แต่ละวิธีได้ให้มุมมองและการตีความที่แตกต่างกัน แต่ข้อสรุปหลักที่สอดคล้องจากทั้ง
สามวิธีคือ ปัจจัยด้าน "ความปลอดภัย" เป็นประเด็นเร่งด่วนที่สุดที่ต้องได้รับการปรับปรุงสำหรับกลุ่ม
ผู้สูงอายุ นอกจากนี้ยังได้เสนอแนะให้มีการปรับปรุงการให้บริการขนส่งสาธารณะให้มีความ
สม่ำเสมอและเชื่อถือได้ ในทุกภูมิภาค เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการได้อย่างมี
ประสิทธิภาพและทั่วถึง

การศึกษาที่ 3: การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกรูปแบบการ
เดินทางของผู้สูงอายุ (รถเมล์/รถสองแถว, รถโดยสารใหญ่, รถตู้, รถไฟฟ้า) โดยใช้ แบบจำลองลอจิสต์

พหุนาม (MNL) ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางสังคมเศรษฐกิจ เช่น ระดับการศึกษาและการอาศัยอยู่
ลำพัง มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกโหมด โดยผู้สูงอายุที่มีการศึกษาสูงและอยู่ลำพัง
มีแนวโน้มเลือกใช้รถโดยสารใหญ่และรถไฟฟ้า ปัจจัยด้าน เวลา โดยเฉพาะ เวลารอคอยที่นาน ลด
โอกาสการเลือกรถเมล์ แต่เพิ่มโอกาสเลือกโหมดที่มีความตรงต่อเวลา . ส่วนปัจจัยด้าน ค่าโดยสาร
ผู้สูงอายุมีความอ่อนไหวต่อราคาของรถไฟฟ้ามากที่สุด และพบว่ารถไฟฟ้าเหมาะสมที่สุดสำหรับการ
เดินทางระยะไกล โดยข้อมูลเชิงประจักษ์นี้เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนา
ระบบขนส่งสาธารณะที่ เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตและความสามารถในการ
เดินทางอย่างยั่งยืนในสังคมสูงวัย

สาขาวิชาวิศวกรรมขนส่ง
ปีการศึกษา 2568

ลายมือชื่อนักศึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

METHAWADEE CHAISOMBOON: THE STUDY OF TRAVEL BEHAVIOR OF ELDERLY PEOPLE USING PUBLIC TRANSPORTATION IN THAILAND.

THESIS ADVISOR: VATANAVONGS RATANAVARAHA, Ph.D. 135 PP.

Keyword: Elderly Travel Behavior/Public Transportation/Intention to Use/Service Quality/Passenger Satisfaction/Travel Safety/Mode Choice/Aging Society

Study 1: This study aims to examine the factors influencing the intention to use public transportation among elderly people in Thailand (aged 60 years and above) by employing Structural Equation Modeling (SEM). The analysis integrates the Theory of Planned Behavior (TPB) with the SERVQUAL service quality framework. The findings indicate that passenger satisfaction is the primary determinant exerting a strong and statistically significant effect on the intention to use public transportation. Specifically, a positive attitude toward service quality influences elderly individuals' intentions both directly and indirectly through the mediating role of satisfaction. In contrast, habitual reliance on private car use constitutes a negative influence that hinders the intention to shift toward public transportation.

Study 2: The objective of this study is to analyze the expectations and satisfaction of public transportation users in Thailand through a comparative assessment between elderly users and the general adult population. Data were collected from five major regions of the country—the Northern, Northeastern, Central, and Southern regions, as well as the Bangkok Metropolitan Area and its vicinity—with 450 samples obtained from each region. Three analytical approaches were applied: traditional Importance–Performance Analysis (IPA), Gap Analysis, and an integrated analysis synthesizing the results of each method. Although each approach provided distinct perspectives and interpretations, a consistent conclusion across all three methods was that the factor of “safety” represents the most urgent issue requiring improvement for the elderly group. In addition, the study recommends enhancing the consistency and reliability of public transportation services across all regions to effectively and equitably meet user needs.

Study 3: This research aims to analyze the factors affecting elderly individuals' travel mode choice (bus/songthaew, large bus, van, and rail transit) using the Multinomial Logit (MNL) model. The results reveal that socioeconomic factors, such as educational attainment and living alone, have statistically significant effects on mode choice decisions. Elderly individuals with higher education levels and those living alone are more likely to choose large buses and rail transit. Time-related factors, particularly long waiting times, reduce the likelihood of choosing buses while increasing the probability of selecting modes with greater punctuality. Regarding fare-related factors, elderly users are most sensitive to the pricing of rail transit, and the findings indicate that rail transit is the most suitable option for long-distance travel. This empirical evidence is highly valuable for policy formulation aimed at developing elderly-friendly public transportation systems, thereby enhancing quality of life and promoting sustainable mobility in an aging society.

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

School of Transportation Engineering
Academic Year 2025

Student's Signature .....
Advisor's Signature .....